

LES MIGRATIONS TRANSNATIONALES: UNE APPROCHE DE RECHERCHÉ

Alen Taurius

S u m m a r y

La forme territoriale historique de l'Etat — nation, entièrement maillée par les grandes institutions politiques, économiques et sociales, est renégociée par des collectifs de migrants désignés comme „ethniques“: ceux-ci développent des mobilités assorties d'initiatives commerciales internationales collectives de grande ampleur, à distance des codes, lois et réglementations des échanges économiques 'officiels'. L'amplification spatiale et démographique de ces mobilités laisse augurer de la naissance d'une nouvelle forme de migration en phase avec les redéploiements économiques mondiaux marqués par la prédominance des échanges commerciaux et par la dispersion concomitante des moyens de production sur lesquels les Etats ont de moins en moins prise. Ces initiatives économiques collectives, assorties de gestations de territoires originaux, favorables aux circulations transnationales, engendrent des rapports sociaux nouveaux qui présentent l'originalité de gommer les hiérarchies identitaires et politiques locales sédentaires, au bénéfice des savoir — circuler, des pluri — appartenances territoriales avec tout ce que cela suppose de distance aux parcours classiques de l'intégration. C'est ainsi que dans ces territoires nouveaux, politiquement peu pensés, mais fortement régulés par des codes internes de l'honneur, en premier lieu parmi les populations musulmanes, des migrants laborieux affirment de plus en plus le pouvoir des nomades sur les sédentaires, de l'initiative communautaire transnationale sur les perspectives de l'intégration nationale. En Europe, l'extension territoriale incessante sur le mode du libre-échangeisme économique crée des opportunités favorables au déploiement de ces nouvelles migrations, peu contrôlées car les pouvoirs politiques et les régulations qui en découlent sont défaillants, voire inexistantes, entre espaces mondiaux, espaces européens — Schengen -, espaces régionaux et locaux. Nos Etats — nations, en effet, ont construit leur histoire politique et sociale autour de la sédentarité, du micro-lieu, dans les rapports à leurs propres citoyens, comme aux étrangers.

Le pourtour méditerranéen est particulièrement concerné par ces mouvements. L'auteur, prend à témoin des recherches qu'il mène depuis 1985 sur le bassin méditerranéen occidental, et, depuis 2002, sur les mobilités migratoires moyen — orientales dans les Balkans.

ПОЛ, ТРУД И МЕЖДУНАРОДНИ МИГРАЦИИ

Елена Ирата

В контекста на засилените през последните десетилетия движения на хора по света все по-сложни по своята природа и начин на протичане, настоящото изложение е насочено към обсъждане на ролята на научните изследвания, както и на университетите, за разбиране на това явление; в частност целта е да се разгледа как проблематиката на разделението на труда

по пол и отношенията между половете може да допринесе за провеждането на проучвания върху структури на дискриминация и международни миграции. Въпросът е да се „преосмислят миграциите“, както гласи заглавието на един труд на Нанси Грин, публикуван през 2002 г., чрез съпоставка на две фигури с ясно изразени полови характеристики — имигранта и имигрантката — привержайки, от една страна, историята на миграциите, а от друга страна, историята за постепенното утвърждаване на анализа на миграцията в полов разрез в обществените науки както в Севера, така и в Юга.

1. РАЗДЕЛЕНИЕ НА ТРУДА ПО ПОЛ И ОБЩЕСТВЕНИ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ПОЛОВЕТЕ

Изхождаме от двояк теоретически постулат:

- *Обществените отношения между половете са асиметрични, йерархични, антагонистични, властови отношения на потисничество и експлоатация, определящи разделението на труда по пол.*
- *Съществува преплитане/застъпване на обществените отношения по пол с други обществени отношения, като класовите, расово-етническите, поколенческите отношения, и само чрез съвкупността от тези обществени отношения може докрай да се обяснят дискриминациите, на които са подложени индивидите.*

Понятието разделение на труда по пол, както и свързаните понятия дискриминация, неравенства или различия по пол отвеждат до „диференцираното отношение на обществото към социалните групи по пол“ (Kergoat, 2005, с. 94). Преплитането/застъпването между полови/класови/расови отношения е наречено от D. Kergoat „консубстанциалност“ (единосъщност) или „коекстензивност“ (взаимообхватност).

2. ТРАНСФОРМАЦИИ НА ТРУДА И МИГРАЦИОННИ ПОТОЦИ

Тръгвайки от този двояк постулат, следва да се анализира трансформацията на миграционните потоци в световното пространство и последното развитие на заетостта, особено в областта на „обгрижването“ (грижи за децата, възрастните хора, болните), мощен двигател за експанзията на женската миграция, но и на пазара за сексуални услуги (трафик, проституция). Половата обособеност на международната миграция, връзката между пол и миграция може да се разкрие чрез *анализа на съвременните тенденции в труда и заетостта* според половата принадлежност. Изхождаме от предпоставката, че миграциите на жени променят съотношението производство—възпроизводство, трудова—извънтрудова сфера както в страната на произход, така и в приемащата страна. За анализиране на тези изменения е необходимо да се изходи от разширеното понятие труд, което включва професионален труд и домашен труд, формален и неформален труд, платен и неплатен труд.